

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. VII. In errores Manichæorum se incidisse, quia nesciebat, unde malum, & Deum esse incorporeum, & justis in veteri testamento aliqua licuisse, quæ jam non licent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

non omnis qui usurpat nomen Domini, ostendit
viam ad regnum cælorum.

2. Causa cur S. D. fuerit in hæresin lapsus, ex
parte quidem intellectus fuit error, quo puta-
bat quidquid est, adeoque & Deum ipsum esse
corporeum: ex parte vero voluntatis perversus
affectus, quo nihil nisi carnale & corporeum
amabat, expertus illud, quod supra dixit: *Deum* Lib. 1. c.
infatigabili lege spargere panales cecitates, super illicitas cupiditates. 18.
Ut vero libido præcipitavit Augu-
stinum in hæresin, ita alios quoque Veneris fi-
lios, in idem barathrum præcipitare solet ac po-
test: præsertim cum inter hæreticos peregrinan-
tur, à quibus si non hæresin, certe Atheismum
& Machiavellismum, in patriam non raro refe-
runt.

CAP. VII.

*In errores Manichæorum se incidisse, quia
nesciebat, unde malum, & Deum esse
incorporeum, & justis in veteri testa-
mento aliqua licuisse, quæ jam non li-
cent.*

I. **N**esciebam enim aliud vere quod
est; & quasi acutule movebar, ut
suffragarer stultis deceptoribus. a cum à me
quærerent: unde malum? & utrum forma
corporea Deus finiretur: & haberet capillos
& ungues? & utrum justis existimandi essent,
qui haberent multas uxores simul; & occi-
derent homines, & sacrificarent de anima-
libus? Quibus rebus ignarus perturbabar:
& recedens à veritate, ire in eam mihi vi-
debar; quia non noveram malum non esse
nisi privationem boni, usque ad quod om-
nino non est. Quod unde viderem, cujus
videre usque ad corpus erat oculis, & ani-

Ioan. 4.
24.

mo usque ad phantasma? Et non noveram
Deum esse spiritum, non cui membra essent
 per longum & latum, nec cui moles
 esset: quia moles in parte minor est, quam
 in toto suo; & si infinita sit, minor est
 in aliqua parte certo spacio definita, quam
 per infinitum: & non est tota ubique sicut
 spiritus, sicut Deus. Et quid in nobis esset,
 secundum quod essemus similes Deo: & si

Genes. 1.
17.

recte in scripturis diceremur, *ad imaginem
 Dei*, prorsus ignorabam.

2. Et non noveram iustitiam veram inte-
 riorē, non ex consuetudine iudicantem,
 sed ex lege rectissima Dei omnipotentis:
 qua formarentur mores regionum & die-
 rum pro regionibus & diebus, cum ipsa
 ubique ac semper esset, non alibi alia, nec
 alias aliter. Secundum quam iusti essent
 Abraham, & Isaac, & Iacob, & Moyses, &
 David, & illi omnes laudati ore Dei: sed
 eos ab imperitis iudicari iniquos, *b iudicanti-
 bus ex humano die* & universos mores humani
 generis, ex parte moris sui metientibus.
 Tanquā si quis nescius in armamentis, quid
 cuique membro accommodatum sit, ocrea
 velit caput contegi, & galea calceari, & mur-
 muret, quod non apte conveniat: aut in uno
 die indicto à pomeridianis horis iustitio,
 quisquam stomachetur non sibi concedi,
 quid venale proponere, quia mane concess-
 sum est: aut in una domo videat aliquid
 tractari manibus à quoquam servo, quod
 facere non sinatur, qui pocula ministrat:
 aut aliquid post præsepia fieri, quod ante
 mensam prohibeatur: & indignetur, cum
 sit unum habitaculum & una familia, non
 ubi-

1. Cor. 4.
3.

3. Et non noveram iustitiam veram inte-
 riorē, non ex consuetudine iudicantem,
 sed ex lege rectissima Dei omnipotentis:
 qua formarentur mores regionum & die-
 rum pro regionibus & diebus, cum ipsa
 ubique ac semper esset, non alibi alia, nec
 alias aliter. Secundum quam iusti essent
 Abraham, & Isaac, & Iacob, & Moyses, &
 David, & illi omnes laudati ore Dei: sed
 eos ab imperitis iudicari iniquos, *b iudicanti-
 bus ex humano die* & universos mores humani
 generis, ex parte moris sui metientibus.
 Tanquā si quis nescius in armamentis, quid
 cuique membro accommodatum sit, ocrea
 velit caput contegi, & galea calceari, & mur-
 muret, quod non apte conveniat: aut in uno
 die indicto à pomeridianis horis iustitio,
 quisquam stomachetur non sibi concedi,
 quid venale proponere, quia mane concess-
 sum est: aut in una domo videat aliquid
 tractari manibus à quoquam servo, quod
 facere non sinatur, qui pocula ministrat:
 aut aliquid post præsepia fieri, quod ante
 mensam prohibeatur: & indignetur, cum
 sit unum habitaculum & una familia, non
 ubi-

ubique atque omnibus idem tribui. Sic sunt isti, qui indignantur, cum audierint illo seculo licuisse justis aliquid, quod isto non licet justis: & quia illis aliud præcepit Deus, istis aliud pro temporalibus causis, cum eidem justitiæ utrique servierint: cum in uno homine, & in uno die, & in unis ædibus videant aliud alii membro congruere, & aliud jamdudum licuisse, & post horam non licere, quiddam in illo angulo permitti aut juberi, quod in isto juste vetetur & vindicetur.

3. Nunquid justitia varia est & mutabilis? Sed tempora, quibus præsidet, non pariter eunt, tempora enim sunt. Homines autem, quorum vita super terram brevis est, quia sensu non valent causas contexere seculorum priorum, aliarumq; gentium, quas experti non sunt, cum his quas experti sunt: in uno autem corpore, vel die, vel domo, facile possunt videre, quid cui membro, quibus momentis, quibus partibus personisve congruat, in illis offenduntur, his serviunt. Hæc ego tunc nesciebam, & non advertēbā, & feriebant undique ista oculos meos, & non videbam. Et cantabam carmina, & non mihi licebat ponere pedem quemlibet ubilibet: sed in alio atque alio metro, aliter atque aliter, & in uno aliquo versu, non omnibus locis eundem pedem: & ars ipsa, qua canebam, non habebat aliud alibi, sed omnia simul. Et non intuebar justitiam, cui servirent boni & sancti homines, longe excellentius atque sublimius habere simul omnia, quæ præcepit Deus, & nulla ex parte variari; & tamen variis temporibus non

omnia simul, sed propria distribuentem ac præcipientem. Et reprehendebam cæcusprios patres, non solum sicut Deus juberet atque inspiraret utentes præsentibus, verum quoque sicut Deus revelaret, futura prænunciantes.

N O T Æ.

a *Cum à me quærent &c.*) in triplicem Manichæorum errorem impulsus est Augustinus, triplici illorum fallacia. I. Quærebant ab illo, unde malum esset? cujus causam cum bono Deo assignare non posset, substantiam malam admisit, nesciens malum esse privationem boni. II. Cavillabantur Catholicos Deo humani corporis figuram tribuere, quod dicerent hominem factum ad imaginem Dei. Nesciens vero Augustinus, quæ in re Deo similes simus: Deum esse corpus lucidum infinitum persuasus est. III. Dicebant justos esse non posse, qui haberent multas uxores, & occiderent homines, & sacrificarent de animalibus, quæ cum de patribus veteris testamenti tradantur, Deum non esse illius autorem inferebant.

Huic triplici veneno triplex opponit antidotum. I. Afferit malum esse privationem boni, quod infra pluribus ostendet. II. Deum esse spiritum, nec mole magnum, quia moles minor est in parte, quam in toto, Deus autem ubique totus est. III. Possè alio tempore quadam esse licita, alio illicita, quod variis exemplis aperte demonstrat. I. Ex ipsa justitia, quæ variis temporibus & locis eadè jam permittit, jam interdicit. II. Diversis membris non eadem conveniunt. III. In domo non possunt omnia fieri quovis loco. IV. Eodem die non permittuntur eadem, quavis hora. V. In eodem carmine non est ubivis locus cuilibet pedi, ergo potuerunt Patribus quoque veteris Testamenti quædam esse licita, quæ nunc sunt illicita, & merito interdicta.

V. ep. 5. ad
Marcell.

b *Ex humano die*) id est secundum iudicium humanum, ita Paulus l. c. ait: *mhi pro minimo est, ut à vobis iudicet, aut ab humano die; sic etiam latini Scriptores diem pro iudicio sumunt, apud quos diem dicere idem est, quod in jus, sive iudicium vocare.*

V S V S.

V S V S.

Hinc apparet, quam plerumque Hæreticorum argumenta sint frivola, utpote quæ quotidianis exemplis possunt refelli: & cum his pugnant, quæ ipsimet faciunt & credunt.

CAP. VIII.

Quæ sunt contra naturam, semper ac ubique illicita esse: quæ vero contra mores & pacta hominum, fieri licita jubente Deo.

I. **S**ed nunquid aliquando, aut alicubi, injustum est diligere Deum, ex toto corde, Deut. 6. 5. ex tota anima, ex tota mente, & diligere proximum Matt. 22. 37. tanquam seipsum? Itaque flagitia, quæ sunt contra naturam, ubique ac semper detestanda atq; punienda sunt, qualia Sodomitarum fuerunt. Gen. 19. 24. Quæ si omnes gentes facerent, eodem criminis reatu divina lege tenerentur: quæ non sic fecit homines, ut se illo uterentur modo. Violatur quippe ipsa societas, quæ cum Deo nobis esse debet, cum eadem natura, cujus ille auctor est, libidinis pervertitate polluitur.

a Quæ autem contra mores hominum Dist. 8. c. Quæ contra. sunt flagitia, pro morum diversitate vitanda sunt, ut pactum inter se civitatis aut gentis, consuetudine vel lege firmatum, nulla civis aut peregrini libidine violetur. Turpis enim omnis pars est suo universo non congruens. Cum autem Deus aliquid contra morem aut pactum, quorumlibet jubet: & si nunquam ibi factum est, faciendum est, & si omissum, instaurandum, & si institutum non 57. 107 erat